

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Notæ in Caput XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

Mortuus est *Arnestus* anno ætatis ultra sexagesimum, Archiepiscopatus anno vigesimo secundo; *Vir*, ut ait Hagek, *longæ* Hagek A. 1364 *statura, venustâ facie, omni honestate decorus, miræ patientiâ, DEO & hominibus carus, cujus memoria in benedictione sit, qui quod alij prædicabat, ipse primus implebat.* Reliquit Ecclesiam Pragensem Nobilitate, doctrinâ & virtutibus Sacrorum hominum, quos in studijs *Italicis* aluerat, florentissimam; Cœnobia religiosissimè constituta, ditiones omnes Archiepiscopatus instructissimas, debitis nullis oneratas, auctum novis quàm plurimis ditionibus & opibus Archiepiscopatum, universa denique sic ordinata, ut ante se Præsules omnes in hoc genere superâsse, posteris, etsi optimis Principibus, exemplum tamen dedisse, videatur.

Notæ in Caput XII.

Cardinalis, & Legatus Sedis Apostolicæ. Lupac. in Cal. hist. 12. Sept.

Legationis hujus dignitatem Arnesto primum collatam M. S. Codices affirmant; deinde accuratissimi vetustatis indagatores Lupacius, & in Misnicis suis Georgius Fabricius, licet a Religione nostra alienus, retulere. Accedunt Dubravius & Pontanus, qui cum de Arnesto narrare cepissent, mox, nullâ narrationis clausulâ, legationem subijciunt. Fabricius clariùs, non modò Legatum fuisse, sed Misnensem quoq; Episcopatum aliquamdiu rexisse Arnestum commemorat. Idem insinuat Chronicon Glacense, Manuscriptum, & aliud Chronicon Breunoviense. De Cardinalitia Arnesti dignitate hæc habet Crugerius (in sac. Boh. Pulver. ult. Junij) tam rarâ virtute, tamq; eximiâ vita sanctimoniam eminebat. Arnestus, ut Urbanus V. sub A. D. 1363. 12. Septembris Cardinalitium Ernesto galatum decerneret; sed hanc Romanam Purpuram, eiq; annexam dignitatem, Ernesti in primis modestia distulit, avaritudo post paulò ac etiam Mors subsequuta, omnino impedivit. Hæc Crugerius.

Quâ verò id factum ratione sit, indicat. vetustus Ecclesiæ Pragensis Liber: Ecclesiæ S. Viti, ait, procurante Boleslao Pio Duce Bohemix,

miæ, & Mlada Virgine ejus sorore, in Cathedralē, per Sedem Apostolicā, est erecta. Decursis denum multorum annorum curriculis, ipsa Ecclesia Pragensis, procurante gloriosissimo Principe Carolo IV. Rom. Imp. semper Augusto & Bohemiæ Rege, sublimata est in Metropolim, & facti sunt ejus Suffraganei Olomucensis, & Lutomissensis Ecclesiarum Episcopi, sed & disponente eodem Imperatore, factus est Archiepiscopus Pragæ Legatus Sedis Apostolicæ in Pragensi & Olomucensi, Lutomissensi, Ratisbonensi, Bambergensi & Misniæ Ecclesijs & Diocessibus, & jam dictæ Ecclesiæ Archiepiscopo Pragensi, per Sedem Apostolicā, subjectæ sunt Jure Legationis. *Hactenus M. S.*

Quid verò esse causa potest, quod neq; Hagecius, neq; Vita Scriptor, de Cardinalitia Arnesti dignitate, neq; de Legatione, usquam mentionem fecerint? imò contrarium potius, ex antiquis quibusdam monumentis quispiam tentaret elicere. Vidi ipse antiquissimam Altaris Tabulam pictam, ex Monasterio Slowanensi, seu Emmaus, in Oppidum Czernovicz Pragâ translata, quam mihi Illustrissimus Baro Martinus Henricus de Paradis, Dominus in Czernovicz & Stirzin, &c. Sav. Caf. Majest. Induciorum Austriæ & Cameratici Assessor, Patronus meus antiquus & singularis, ostendit; in qua Tabula hæc ipsa leguntur, quæ Illustrissimus Baro sua manu descripsit: A. D. 1388. die 12. Mensis Octobris consecratum est hoc altare per Reverendissimum in Christo Patrem, & D. D. Joannem Archiepiscopum Sanctæ Pragensis Ecclesiæ tertium, Apostolicæ Sedis Legatum II. Primum Regni Bohemiæ Cancellarium, in honorem SS. Martyrum Dionysij, &c. Ex hoc inferet aliquis, Historia Bohemæ peritus: ergo Arnestus Apostolica Sedis Legatus non fuit, nam alias Joannes Archiepiscopus ordine tertius, tertius quoq; Legatus fuisset.

Id brevi tempore fuit, nam A. 1352. & seqq. Theodoricum Misnensem in literis Apostolicis nominatum in vicio. Raynald. in Annalib. Eccle. A. 1354.

Objectiones quædam historica adversus Arnesti dignitates solvuntur.

Ad hæc omnia respondeo: Arnestum hisce honoribus (Legationis & Romanæ Purpuræ) dum ab Urbano ei mitterentur, immortuum, tamq; id breve tempus honorum fuisse, ut fortasse neq; Pileus Cardinalitius ad Arnestum vivum pervenerit. Ob quam causam inductus Urbanus Pontifex, eosdem honores, quos Arnesto de-
greverat.

creverat, successori ejus Joanni Archiepiscopo secundo reliquit. Eadem ratio esse potest, cur Arnesti nomen inter Cardinales Panvinus non reposuerit; nimirum Vita brevitatis, & nondum rectè confirmata & assumpta Purpura, id fecit: quanquam satis scio, Panvinum in exteris Cardinalibus recensendis negligentius paulò esse versatum.

Verùm opere in magis fas est obrepere somnum.

Hovat. de Hemo.

Cardinales ex Regno Bohem. non pauci.

Certè nonnullas omisit, quibus eam dignitatem collatam constat clarissime, ut hunc ipsum Archiepiscopum Joannem, super cujus sepulchrum Pragæ Cardinalitius galerus diu pependit. Habemus autem ferè quatuordecim ex Bohemia & Moravia, hac dignitate à Pontificibus exornatos, & Cardinales creatos, quorum nomina in Sacris Regni Bohemiæ Pulveribus recitabuntur. Forsitan etiam vel ideo à Panvino Nostri quidam preteriti sunt, quòd absentes creati, & ferè extra ordinem fuerunt. Lupacius in Calendario historico (13. Aprilis) scribit de Episcopo Pragensi ad Archiepiscopalem dignitatem ab Urbano Papa euecto, deq; Purpura Cardinalitia, titulòq; Legati nati, eidem collato, exstare longam in Manuscriptis Codicibus Narrationem, quam utinam mihi videre contigisset, ut certi aliquid statuere possemus! Animadvertere oportet mendum in numeris (quod saepe fit) in Calendarium Lupacij irrepsisse: Cardinalis enim creatus Arnestus A. 1364. 12. Septembris scribitur, cum, eodem Lupacio teste, jam ultimà Junij obierit. Legendum igitur erit A. 1363. nisi forte (quod mihi non displicet) de morte Arnesti nihil sciens Pontifex, absentem & jam mortuum in Cardinalium Collegium cooptarit. Quod Hagecium attinet, nihil mirum est omisisse; totus enim Joanni successori imminabat, & alioqui in rebus Archiepiscoporum, circa hac tempora, magni ab eo admissi errores notantur: multa, quæ Arnesto propria fuerunt, Carolo Cesari adscripsit; deinde plures Archiepiscopos omisit, ut Wolframum, qui facile quatuordecim annis Pragensem rexit Ecclesiam, in cujus castris contra Regem Wencellauum se militasse Bartholomæus de Drahonicz Eques, cujus manuscriptam historiam habeo, narrat. Hagecium in eo errore, quod mirere, omnes reliqui Historici secuti (uno Stransky diligentissimo historico excepto) ut Pontanus & Dubravius, Wolframum & plures alios omi-

Hagecij historic. negligentia.

scrunt. De Joanne III. Archiepiscopo nihil scivit Hagecius, duosq; Joannes in unum confudit. Hic igitur ordo Archiepiscoporum. Primus Arnestus. Secundus, ejus successor Joannes Uk, sive Ocellus; deinde Tertius Joannes de Genstein Patriarcha Alexandrinus, & Episcopus Misnensis. Hic visionem habuit de clade Regni, & haeresi proximâ, territusq; eo viso Romam abiit, & ut ait Stransky, inter Monachos vitam professus est. Addit Bileiowsky, in historia M. S. Hussitica, A. 1398. Romæ obijisse; & apud S. Praxedem sepultum, cui ingratus successor victum suppeditare neglexerit. Huic successit quartus, Wolframus, qui jam A. 1398. sedit, cujus aliquas memorias A. 1407. recitavit Paprocus; sub hoc Wolframo, ait Bileiowsky, A. 1412. Hussus detestabilis concionari cœpit. A. 1414. Quintus Archiepiscopus Nicolaus Puehnicus, qui uno tantum anno Pragensis rexit Ecclesiam, & veneno sublatus est. Erravit luculenter Stransky, cum Puehnicum A. 1400. Antistitem nominat, qui tum erat Vicarius Archiepiscopi generalis, non Archiepiscopus. Sextus, Zbignæus Baro à Leporibus, seu Hazenburg. Hunc virum doctissimum ait Hagek fuisse; at Stransky hominem litterarum rudem appellat, cui suffragatur vicinissimus illis temporibus Catholicus Doctor egregius Paulus Zidek, qui in suo M. S. Libro ad Regem Georgium, ait Zbignæum tunc legere primò didicisse, cum Archiepiscopus esset creatus: Idem scripsit in M. S. sua historia Hussij sectator Bileiowsky. Post Zbignæum duo propudia Archiepiscopatus Albicus & Conradus (ab Anno 1420. usque ad 1431.) qui Archiepiscopatum avaritiâ sibi ac successoribus amiserunt. Jam sub Ferdinando I. Antonius Archiepiscopus Pragensis, qui Concilio Tridentino interfuit. Eorum, qui sequuntur Catalogum (sunt enim norissima nomina) texere opus non puto. Memorabile est Hagecij erratum, sed forsitan librario adscribendum, quòd A. 1316. Hermannum Archiepiscopum Pragensis postulerit, cum idem ipse Arnestum affirmet (A. 1343.) primum eam dignitatem consecutum. De Zbignæo Archiepiscopo circumferebatur Cantus Bohemicus ab Academicis Hussi faventibus id temporis compositus, in quo etiam ille versus canebatur: Biskup Zbyněk Abeceda / spalil Knihy nic newěda.

Ordo Archiepiscoporum Pragensium Authoris sententiâ.

Stransky C. 6. Reipubl. Boh. ¶ 6. & ¶ 16

Paproc. in Epitculo Moraviae fol. 130.

Zalasky in Vita Hussi Cont. 5. N. 4.

newēda. *Id est: Zbignāus Abecedarius libros combussit, quid continerent, ignarus. Esi enim fortasse indoctus, ardentissimus tamen fuit Religionis propugnator Zbignāus, librōsq; hereticorum undiq; conquisitos medio in foro Pragensis Urbis cremārat.*

Legatus Apostolicæ Sedis Archiepiscopus Pragensis. *Eum titulum Legati nati hodiē, Pragenses Archiepiscopi omnes ferunt. Bullam Apostolicam habere non potui, sed res est certissima & pervulgata. Carolus Cæsar egit apud Urbanum, ut Pragensi Archiepiscopo, Ratisbonensis, Bambergensis & Misnensis Præsules subicerentur. Fabr. lib. 2. rer. Misnicarum. Addit verò: mortuo Cæsare Carolo Præsules libertatem recepisse. Idem narrat alibi (in supplemento Chronicorum Siffredi Presbyteri Misnensis) A. 1385. Wenceslaum Cæsarem petivisse ab Innocentio Pontifice, sed non impetrasse. Hac omnia post Arnesti mortem acta prætereo.*

Wratislaviensis Episcopus
Pragensis Princeps
Ligius Re-
gum Bohem.

Wratislaviensis Episcopatus. *Wratislaviensem Episcopatum ad Coronam Regni Bohemiæ pertinere, clarissimè ex publicis ea de re instrumentis demonstrat Schickfus. lib. 3. Annal. Siles. toto C. 5. præcipuè verò ex litteris Brzetislai Episcopi Wratislaviensis, ac totius Capituli datis. A. 1358. ultimâ die Mensis Novembris, & alijs pluribus documentis. Ideoq; Episcopus velut Princeps Ligius, novo Regi Bohemiæ jurat, item ad Coronationem vocatur, &c. ex quibus luculenter patet, errasse Miechovium lib. 4. C. 2. 3. sua historia.*

Henelius in
Silesiogr. C. 70.

Equidem mirari satis nunquam potui, quorundam historicorum passiones; unius maxime sæculo priore scribentis, qui omnibus paginis Hagecium, Ecclesiæ Boleslaviensis Canonicum, & Dubravium Episcopum Olomucensem, Virum doctissimum & gravissimum, & Legationibus pro Imperatoribus cum summa prudentia gloria obitis clarissimum (ubi minimum gentem quamdam attingunt: lex enim historia est vera dicere) falsi, & mendaciorum accusat, sepe sine authore, à nemine accepta scribere, ait, &c. Nec parcit Pio II. Pontifici, quem affectu erga Bohemos ductum errasse, & (quod vix audeo dicere)

Defensio E-
piscopi Du-
bravij & Ha-
gecij Cano-
nici.

Quibus testi-
monis Bo-
hemiz histo-
ria nitatur.

cere) mentiri affirmat. *Majorem modestiam in historico requireo, majorem etiam veritatis, quam gentis sua, amorem: quid enim veri scribet, qui nihil de gente sua sinistrum, aut infelix, aut malum possit audire? Atqui ô bone! Historia Bohemia Hagecij & Dubravii, nimis certo & firmo solo inaedificata est; nam in primis ab Anno 600. post Christum, usq; ad 1190. Cosmæ, Pragensis Decani, vetustissimi Scriptoris autoritate nititur, qui ea, qua maximè tibi suspecta sunt, spectavit, cui major sine dubio, quam alteri, post tot sæcula scribenti, fides debetur. Quid ego Privilegia & Archiva Pragensis Ecclesie, & decem alios vetustos Bohemia Scriptores, ex quibus sua collegit Hagecius, & quos initio libri nominavit, commemorem? Sequitur deinde Chronicon Aulae Regiæ de Gestis ferè Joannis Regis, quod eorum Temporum historicus Petrus de Zittavia, Abbas Aulae Regiæ, scripsit. Caroli IV. Vitam, ab ipso Carolo scriptam habemus, qui sine dubio mentiri noluerit. Iam Aeneas Sylvius, seu Pius II. Pontificis tempora sibi proxima, aut etiam que viderat, descripsit, tantumq; abest, ut laudandos sibi sumserit Bohemos, ut nemo acrius ob aliquorum hæreses exagitaret. His authoribus Dubravii & Hagecius nituntur; quorum autoritas merito novitio uni auctori, & alioqui gentis sua omnia gesta, contra aliorum quoq; Scriptorum fidem, laudanti, præponderare debet. Isq; ut evidenter apparet, neq; Cosmam, neq; Chronicon Aulae Regiæ, neque ipsum Carolum, neque alios veteres memorias aut legit, aut examinavit, alioquin non toties quæret, unde sibi Dubravii & Hagecius ea fingere potuissent? Hac visa mihi est necessaria Scriptorum nostrorum defensio.*

Cognito Resolutionis suæ die. *Id vel d. divinâ revelatione, vel etiam argumento februm in senili & effato corpasculo regnantium, conycere Arneſtus potuit. Et certè eo sæculo plures sænes Præsules febris extinctos est reperire. Ex eodem morbo postea A. 1376. vel 1375. (utrumque enim habet Schickfusius) Brzetislaus Episcopus Wratislaviensis obijt, cujus maximè operâ factum, ut Wratislaviensis Episcopatus ad Coronam Regni Bohemia pertineat. Vide Schickfus. loco nuper cit. & L. 3. C. 2. Annal. Siles.*

Arne-

Lapis sepulchralis Ernesti I. Archiepiscopi Pragens:
ut olim fuit.

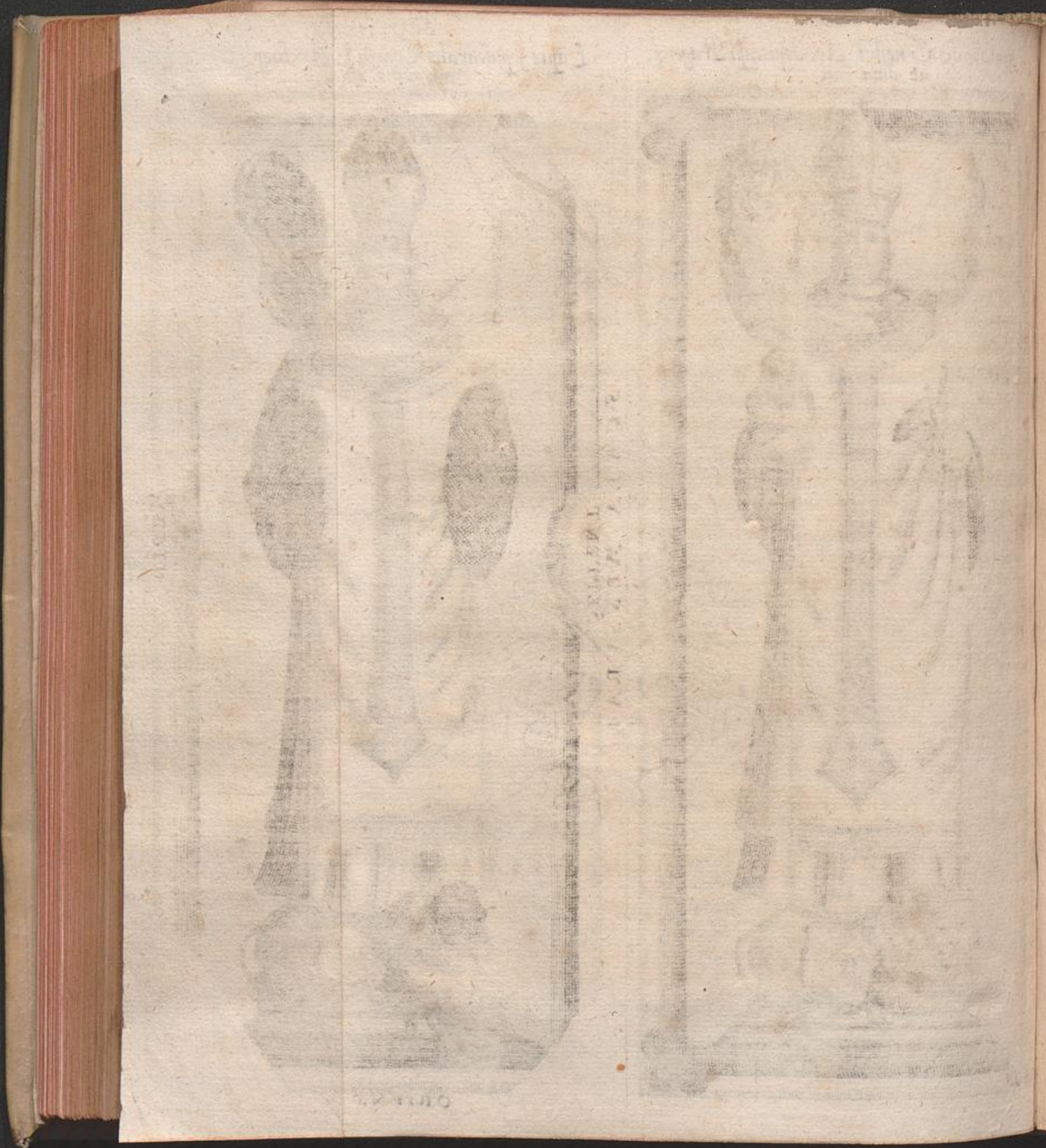
OCCIDENS
Lapis sepulchralis Ernesti I. Archiep. Prag:
ut nunc est:

SCALAS
SEPTENTENTRIONALES
SEPTENTRIONALES
SEPTENTRIONALES
SEPTENTRIONALES

MERID.

ORIENS

Arnestus ætatis anno ultra sexagesimum.

Arnestus sexagesimum obiit.

Quo ætatis suæ anno Arnestus obierit, nemo historicorum tradit. Tacet Hagek, tacet Lupacius, tacet Vitæ Scriptor Joannes Glacensis Præpositus. Decessisse eum in ætate senectæ facile sic probatur: in primis ad studia in Italiam ante 14. ætatis annum profectum vix credibile est, maxime cum prius Glacij, Braunoviæ & Pragæ scholâs frequentârit; vixit deinde 14. annis Bononiæ & Paduæ, ut constat ex M. S. ejus Vita; inde, Aulam Pontificiam secutus, Romæ & in Gallia egit, ut ipse scribit, & antè probavî, cui rei suum etiam tempus tribuendum esset: ex Aula cum in Patriam redijt, prudenter putare non possum, statim eum ad tantam ascendisse dignitatem, ut sine Canonicatu, mox Ecclesiæ Metropolitanæ Decanus crearetur. Sed faciamus id ita fuisse, annis decem & septem in comunere stetit, ut in Manuscriptis est legere; deinde Archiepiscopus annis duobus & viginti Ecclesiâ rexit, omnium prorsus historicorum consensu. Quos annos omnes si colligas, & summam facias, cum omni parcissima hac, & illiberali prorsus computatione, annus tamen ætatis sexagesimus septimus conficietur. Neg. refert, quod in sepulchro Arnesti, statua Juvenem præferre videatur. Id enim non ætas, sed eorum temporum consuetudo fecit, quibus Prælati Ecclesiæ omnes, juxta Conciliorum decreta, Romano more, barbâ radebant. Confirmat hæc omnia illud etiam, quod, nisi provectâ ætate, Arnestus ad summum Pontificatum postulatus non fuisset: ferè enim senes ad eam dignitatem eliguntur.

Venerabilis Arnesti sepultura
Glacij; ejusdemq; sepulchri brevis
descriptio, ac ad morem An-
tiquitatis Inscriptio.

S s

CAPUT